

minister, troede jeg med Føie maatte betragtes som en Smødefommen af et Duffe. At dernæst dette Lovforslag i Virkeligheden omfatter og afsjor i Retning af, hvad der ønskedes, alle de Hovedpunkter, som man under de tidligere Forhandlinger af Sagen med stor Styrke her i Thinget har ønsket optagne i et saadant Forslag, er aldeles sikkert, og jeg vil, hvis yderligere Udtalelser derom skulde behøves, kunne paabste, at der i Virkeligheden kun staar de to Punkter tilbage, som jeg nys nævnte, men af disse to Punkter er det ene, nemlig det, at Præsterne med Hensyn til deres Lønning skulle stilles aldeles paa samme Fod som Statsembedsmænd, og at Geistlighedens Indtægter derfor skulde gaa ind i Statskassen, netop et Punkt, som tidligere har mødt Modstand fra forskjellige Sider. Det er et omtvistet Punkt, hvad Erfaringen da ogsaa viser, at det nu er. Hvad det andet Punkt angaar, at Noget af disse Indtægter skulde flyde over i den almindelige Statskasse til Brug for andre Formaal, da er dette et Spørgsmaal, som under alle Omstændigheder har ligget meget fjernt fra de tidligere Forhandlinger, idet man under disse stadig har holdt paa, at man ved Opgjørelsen kun vilde skaffe Leilighed til paa en fyldigere og mere tilfredsstillende Maade at virke for de kirkelige Forhold, og man gik ud fra, at de i det Hele trængte saa meget til Forbedringer, at Statskassen snarere maatte komme til at flyde til end have Fordel af den hele Ordning. Dette var Tankegangen paa de tidligere Stadier netop med Hensyn til disse Punkter. S alle andre Retninger tør jeg paasta, at dette Lovforslag — bragt frem af den nuværende Minister — netop er imødefømt med Hensyn til de Differ, som tidligere ere fremkomne her i Thinget.

Berg: Den meget ærede Ministers almindelige Betragtninger over dette Lovforslag skal jeg ikke komme ind paa. Jeg har kun bedt om Ordet for at udtale mig mod en enkelt Udtalelse fra et æret Medlem angaaende Forslagene om Offeret. Det ærede Medlem for Ribe Amts Abo Valgfreds (Termanen) udtalte, at det, man vilde ved Forslaget Nr. 2, som jeg tiltræder og vil stemme

for, var en Eighed som ødelagde Friheden. Jeg skjønner ikke, at denne Opfattelse er rigtig. Man vil ganske vist ved Forslag, som det ærede Medlem selv har stillet, frigjøre Vedkommende fra den juridiske Tvang, der er tilstede, til at bringe Offer, men man frigjør dem derfor ikke for Tvangen. Fastholder man hans Forslag, saa er det min Opfattelse, at de Allerfleste alligevel vilde søle sig under en saadan moralsk Tvang, at de blive nødte til at offere endda. Han vil altsaa heller ikke have Frihed, han vil have beholdt den ene Side af Tvangen, og den, der netop i saadanne Forhold er den stærkeste. Altsaa, vil man vedtage det ærede Medlems Forslag, naaer man utvivlsomt nok en Tilstand, hvor der gives Enkelte, som søle sig friere, end naar man vedtager Forslaget Nr. 2, men jeg tror, at for Flertallet vil det kun blive opnaaet, hvad det i denne Henseende ønsker, naar vi vedtage Forslaget Nr. 2; thi derved frigjøres man baade for den juridiske og for den moralske Tvang. Men da det ærede Medlem sagde, at man ved dette Forslag Nr. 2 vilde indføre en Eighed, som ødelagde Friheden, blev han stærkt applauderet fra en vis Side i Salen. Men hvorfor gav man da et saa stærkt Bifald tilkjende? Fordi det Forslag, som her er stillet, faktisk vil komme til at give tusinde Embedsmænd betydelig Mere i Løn end den anstændige og rigelige Løn, man efter Lovforslaget vil give dem. Derfor er det ganske naturligt, at det vinder Bifald fra den Side. Men har der ikke med Hensyn til Præstelønningerne indtil Dato bestaaet en Tilstand, som har været begrundet paa Eighed, men som har ødelagt Friheden? Har man ikke haft den Eighed, at Alle skulde betale Tiende, og har man givet nogensomhelst Undtagelse derfra og sagt: „Men synes Du ikke om din Præst, har Du ingen Brug for ham, saa maa Du beholde noget af Tienden tilbage og give det f. Ex. til den Præst, Du synes om, den Frihed skal Du have“. Men stod der Noget op og gjorde den Tanke til sin og sagde: den hidtil bestaaende Tilstand begrundes en Eighed for Løben, som ødelægger Friheden, og derfor skal det være tilladt at handle med